

Poakcesyjny Program Wspierania Obszarów Wiejskich 2009

W okresie od stycznia do lipca 2009 zrealizowany został projekt, którego podstawowym celem było stworzenie międzypokoleniowego zespołu obrzędowego kultywującego dziedzictwo kulturowo – historyczne Gminy Hrubieszów. Stowarzyszenie Hrubieszowskie „Lepsze Jutro" Lokalna Grupa Działania pod patronatem merytorycznym archeologów z Muzeum im. ks. St. Staszica w Hrubieszowie zorganizowało cykl szkoleń dla mieszkańców regionu, ukazujących dawne rzemiosła oraz obrzędy Gotów z Kotliny Hrubieszowskiej. Kolejne etapy realizacji projektu prezentowane były w lokalnej prasie, portalach oraz stronach internetowych. Podsumowanie projektu oraz prezentacja wyników odbyły się w trakcie VI Biesiady Archeologicznej, która miała miejsce 25 lipca 2009 roku w Masłomęczu. Projekt finansowany był z dotacji z Gminy Hrubieszów ze środków Przedakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW).

1. Szkolenie z obróbki kości, drewna, skór - styczeń 2009

W styczniu uczestnicy projektu wzięli udział w zajęciach z zakresu obróbki skór, kości i drewna. Szkoleniowcem w tych dziedzinach był Sławomir Guz, historyk, dowódca chełmskiej drużyny Bractwa Grodów Czerwieńskich odtwarzającej wczesne średniowiecze. W trakcie kilkunastu wspólnie spędzonych godzin, udoskonalono umiejętności wykonywania obuwia skórzanego, sakiewek, pasków oraz rzemieni, będących nieodłącznym elementem gockiego stroju, oraz zdobyto także nową wiedzę. Przeprowadzono bowiem szkolenie z wykonywania skórzanych bukłaków, do przenoszenia wody czy innych „gockich" napojów. Szyte grubymi nićmi oraz uszczelniane gorącym woskiem pszczelim, staną się kolejną wizytówką „Gockiej Wioski". Niezwykle popularnym surowcem do produkcji narzędzi codziennego użytku, począwszy od starożytności, są kości zwierzęce oraz poroże. W ramach zajęć z obróbki tychże surowców nauczono się wykonywać kościane igły, szydła i inne przedmioty ze specjalnie wcześnie do tego przygotowanych materiałów. Zastępują one współczesne igły używane dotychczas do szycia obuwia i strojów. Niemniej energii i precyzji wymagały zajęcia z obróbki drewna, z którego żmudnie acz konsekwentnie powstawały kolejne drewniane łyżki. Poza wieloma godzinami ćwiczeń praktycznych, uczestnikom przekazano również wiele niezbędnych a zarazem ciekawych informacji teoretycznych dotyczących źródeł archeologicznych, według których powstawały współczesne gockie wyroby.

{slimbox /images/galerie/ppwow/skory1.jpg, /images/galerie/ppwow/male/skory1.jpg, Szkolenie z obróbki skór; /images/galerie/ppwow/skory2.jpg, /images/galerie/ppwow/male/skory2.jpg, Szkolenie z obróbki skór - bukłaki; /images/galerie/ppwow/skory3.jpg, /images/galerie/ppwow/male/skory3.jpg, Szkolenie z obróbki skór}

2. Szkolenie z wyrobu imitacji gockiej biżuterii – luty 2009

Luty w „Gockiej Wiosce” w Masłomęczu upłynął pod hasłem rozwijania umiejętności jubilerskich. Kolejny cykl szkoleń obejmował bowiem zajęcia z zakresu wykonywania z miedzi, imitacji gockiej biżuterii. Warsztaty prowadzone były przez Ewelinę Kokowską z Instytutu Archeologii UMCS w Lublinie. Międzypokoleniowy zespół obrzędowy kultywujący dziedzictwo kulturowo – historyczne Gminy Hrubieszów zdobył nowe, niezwykle cenne umiejętności. Misternie wykonywane zapinki, bransolety, zawieszki czy naszyjniki, z jednej strony będą atrakcyjnym uzupełnieniem gockich strojów, a drugiej mogą stać się kolejną wizytówką regionu. Nie były to zajęcia łatwe, bowiem wymagały ogromnej precyzji, ale jak się okazało doświadczenie gockiej drużyny rośnie z każdym miesiącem, a błyskawiczne przyswajanie nowych umiejętności zadziwia szkoleniowców oraz szkolonych. Zaangażowanie uczestników projektu wybiegało daleko poza narzucone godziny warsztatów. Chęć poszerzania swoich zdolności przeniesiona została chętnie do domów i pochłaniała długie zimowe wieczory.

{slimbox /images/galerie/ppwow/metal1.jpg, /images/galerie/ppwow/male/metal1.jpg, Szkolenie z obróbki metalu - miedziane ozdoby; /images/galerie/ppwow/metal2.jpg, /images/galerie/ppwow/male/metal2.jpg, Szkolenie z obróbki metalu - miedziane ozdoby; /images/galerie/ppwow/metal3.jpg, /images/galerie/ppwow/male/metal3.jpg, Szkolenie z obróbki metalu - miedziane ozdoby}

3. Szkolenie z kuchni starożytnej – marzec 2009

W miesiącu marcu przeprowadzono szkolenie z kuchni starożytnej. Warsztaty prowadziła Anna Hyrchała, archeolog z Muzeum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie. Na podstawie pisanych źródeł antycznych uczestnikom projektu zaprezentowano dawne potrawy, sposoby ich przygotowania oraz dostępność poszczególnych produktów spożywczych i przypraw w II –IV wieku n.e. Natomiast na podstawie znalezisk archeologicznych pokazano jak wyglądało wyposażenie gockiej kuchni pod kątem typów naczyń ceramicznych i drewnianych ich form i zastosowań. Zapoznano się także ze sposobami zdobywania, przetwarzania i przechowywania pożywienia oraz omówiono charakter diety ludności regionu w zamierzchłej przeszłości.

{slimbox /images/galerie/ppwow/kuchnia1.jpg, /images/galerie/ppwow/male/kuchnia1.jpg, Dawne potrawy przygotowywane w metalowych kociołkach; /images/galerie/ppwow/kuchnia2.jpg, /images/galerie/ppwow/male/kuchnia2.jpg, Najmłodszy gocki kucharz; /images/galerie/ppwow/kuchnia3.jpg, /images/galerie/ppwow/male/kuchnia3.jpg, Dawne potrawy}

4. Szkolenie z tkactwa na warsztacie pionowym – kwiecień 2009

W kwietniu zorganizowano w Masłomęczu kolejny etap projektu. Przez kilka dni pod okiem Marty Wasilczyk prowadzone były szkolenia z tkactwa przy wykorzystaniu m.in. pionowego warsztatu tkackiego oraz ramek do tkania Konstrukcje tego typu, umożliwiające wykonywanie dużych płócien lnianych czy wełny, znane są człowiekowi już od tysięcy lat, czego archeologicznym dowodem są charakterystyczne znaleziska w postaci dużych glinianych

ciężarków tkackich. Także w okresie II-IV wieku na terenie Kotliny Hrubieszowskiej takie warsztaty bez wątpienia były w użyciu. Gocka drużyna, w ciągu kilku dni przez wiele godzin żmudnej i precyzyjnej pracy, polegającej na prawidłowym przekładaniu i wiązaniu setek nici, zdobyła już tą niezwykle cenną umiejętność.

{slimbox /images/galerie/ppwow/tkactwo1.jpg, /images/galerie/ppwow/male/tkactwo1.jpg, Warsztat pionowy; /images/galerie/ppwow/tkactwo2.jpg, /images/galerie/ppwow/male/tkactwo2.jpg, Tkanie na ramach}

5. Szkolenie z garncarstwa oraz wypalanie naczyń – maj 2009

W maju w ramach realizacji projektu przygotowano warsztaty archeologii doświadczalnej. Szkolenie polegało na przygotowaniu dużej partii naczyń ceramicznych na wzór znalezisk archeologicznych oraz następnie ich wypale w palenisku otwartym. Około 80 sztuk naczyń wykonanych m.in. przez mieszkańców Masłomęcza oraz p. Martę Wasilczyk, pod okiem której warsztaty były organizowane, umieszczono się w odpowiednio przygotowanym palenisku. W trakcie wielogodzinnego wypału, członkowie "gockiej drużyny" zapoznawali się z kolejnymi etapami tej trudnej sztuki, tak by w przyszłości potrafili samodzielnie przeprowadzić taki eksperyment. Pomimo ulewnego deszczu, niemal wszystkie naczynia, rozgrzane w końcowej fazie do temperatury 1000 stopni C, udało się bezpiecznie wypalić. Efekty prac można jednak było podziwiać dopiero kolejnego dnia w południe, po częściowym wystudzeniu paleniska. Eksperyment należy uznać za wyjątkowo udany, przez co na stałe wpisany został w program

atrakcji prezentowanych w trakcie biesiad archeologicznych w Masłomęczu.

Równolegle do wypału naczyń, przy drugim ognisku, odbywało się szkolenie praktyczne z dawnej kuchni. W metalowych kociołkach przygotowano potrawy znane z antycznych przepisów.

{slimbox /images/galerie/ppwow/wypal1.jpg, /images/galerie/ppwow/male/wypal1.jpg, Wypał naczyń w piecu wziemnym; /images/galerie/ppwow/wypal2.jpg, /images/galerie/ppwow/male/wypal2.jpg, Gotowe naczynia po wystudzeniu paleniska; /images/galerie/ppwow/wypal3.jpg, /images/galerie/ppwow/male/wypal3.jpg, Wykonawcy}

6. Szkolenie z obrzędowości – kwiecień - lipiec 2009

W okresie od kwietnia do lipca, pod okiem Bartłomieja Barteckiego, archeologa z Muzeum im. ks. St. Staszica w Hrubieszowie, przeprowadzone zostały szkolenia z zakresu dawnej obrzędowości. Opracowany został pełen scenariusz inscenizacji, którą zaprezentowano w

trakcie VI Biesiady Archeologicznej w Masłomęczu 25 lipca 2009 r., będącej równocześnie podsumowaniem realizowanego przez 7 miesięcy projektu. Program obejmował następujące zagadnienia: rytuał wyboru nowego władcy, przygotowanie do wyprawy wojennej, obrzędy pogrzebowe, oraz inscenizację przybycia Gotów do Kotliny Hrubieszowskiej. Realizacja szkoleń polegała na przedstawieniu teoretycznych źródłowych informacji oraz praktycznych próbach prezentacji dawnych obrzędów i walk gockich wojowników.